

ВИЗНАЧЕННЯ ЛІДЕРСТВА: ВПЛИВ

Усі про це говорять; мало хто це розуміє. Більшість хоче цього; не багатьом вдається цього досягти. Є понад п'ятдесят визначень і описів цього в моїх персональних файлах. Якщо ввести це в пошуковій системі *Google*, ви знайдете понад 760 мільйонів результатів. Про що я говорю? *Про лідерство*.

Коли 1992 року я писав перше видання цієї книжки, люди, які хотіли досягти успіху в бізнесі та інших організаціях, зосереджували увагу на управлінні. Здавалося, щороку в тренді з'являлися якісь нові тенденції управління. Але мало хто звертав увагу на лідерство. Воно не потрапляло в поле зору більшості людей.

Я здобув три дипломи: бакалавра, магістра й доктора. Проте до публікації книжки «Розвину лідера в собі» у 1993 році я не пройшов жодного курсу з лідерства під час свого навчання. Чому? Бо жоден з університетів, у яких я навчався, не пропонував курсів на цю тему.

Однак нині *лідерство* — це модне слово. Його використовують у школах і вишах. За бажання ви могли б здобути вищу освіту з цього курсу в понад ста акредитованих університетах. Усі три університети, у яких я навчався, нині пропонують курс із лідерства.

Чому лідерство стало таким важливим? Бо люди починають усвідомлювати, що добрі лідери можуть змінити світ навколо. Усе зводиться до лідерства. Світ стає кращим, коли люди стають кращими лідерами. Розвиток вашого лідерського потенціалу змінить для вас усе. Збільшить вашу ефективність, зменшить кількість слабкостей, допоможе розподілити навантаження та примножить вплив.

ЧОМУ БАГАТО ЛЮДЕЙ НЕ РОЗВИВАЮТЬ СВОЇХ ЛІДЕРСЬКИХ ЗДІБНОСТЕЙ

Дедалі більше людей усвідомлюють цінність хороших лідерів, але не дуже багато працює над тим, щоби стати найкращими лідерами. Чому так? Попри велику кількість книжок і курсів із лідерства, багато людей вважають, що лідерство не для них. Можливо, через те, що вони роблять одне з таких припущень.

Я НЕ Є ЛІДЕРОМ «ВІД ПРИРОДИ», ТОМУ НЕ МОЖУ КЕРУВАТИ

Лідерами не народжуються. Ну, гаразд, вони *народжуються*. Я ще ніколи не зустрівач ненародженого лідера. (І ніколи не хотів би.) Я маю на увазі те, що люди не народжуються з лідерськими здібностями. Хоча дехто й може мати певні природні схильності, за допомогою яких легше буде керувати на вищому рівні, кожен має потенціал стати лідером. Лідерські здібності може розвивати й удосконалювати кожен, хто готовий докласти до цього зусиль.

ЗВАННЯ Й ВИСОКА ПОСАДА АВТОМАТИЧНО РОБЛЯТЬ МЕНЕ ЛІДЕРОМ

Я вважаю, що таке мислення було більш поширене серед мого покоління й покоління моїх батьків, але його можна побачити й сьогодні. Люди думають, що для того, аби стати лідером, треба обійняти відповідну посаду, коли насправді для цього потрібні бажання й певні основні інструменти. Ви можете мати звання та високу посаду й водночас не бути добрим лідером. І ви можете не мати звання та високої посади й бути хорошим лідером.

ДОСВІД РОБОТИ АВТОМАТИЧНО РОБИТЬ МЕНЕ ЛІДЕРОМ

Лідерство — це наче зрілість, яка не приходить автоматично з віком. Іноді з віком нічого не змінюється. Стаж роботи не впливає на лідер-

ські здібності. Насправді, він швидше породить відчуття, що людині щось належить, аніж допоможе бути лідером.

Я ЧЕКАЮ, ПОКИ ОБИЙМУ ВІДПОВІДНУ ПОСАДУ, ЩОБ ПОЧАТИ РОЗВИВАТИ ЛІДЕРСЬКІ ЗДІБНОСТІ

Це останнє припущення найбільше розчарує мене як того, хто навчає лідерства. Щойно я почав проводити конференції з лідерства, люди казали: «Якщо я коли-небудь стану лідером», — тобто якщо вони коли-небудь будуть призначені на керівну посаду, — «то, можливо, прийду на один із ваших семінарів». У чому тут проблема? Як колись сказав легендарний тренер із баскетболу *UCLA* Джон Вуден, «коли з'являється можливість, готуватися вже надто пізно». Якщо ви почнете навчатися лідерства нині, то не тільки збільшите свої можливості, а й максимально скористаетесь ними, коли вони з'являться.

ЯК РОЗВИНУТИ ЛІДЕРА В СОБІ?

Сутність у тому, що якщо ви ніколи нічого не робили для розвитку своїх лідерських здібностей, то можете почати просто сьогодні. А якщо ви вже розпочали свою лідерську мандрівку, то можете стати кращим лідером, ніж ви вже є, цілеспрямовано розвиваючи лідера в собі.

Що для цього потрібно? Це тема цієї книжки. Ці десять розділів містять те, що я вважаю десятима *основними принципами* для розвитку лідера в собі. Я також створив безкоштовні додаткові матеріали, які ви можете отримати на сайті *MaxwellLeader.com*. Я додав туди тест, який допоможе вам оцінити ваші лідерські здібності на поточний момент. Я закликаю вас пройти його, перш ніж читати далі.

Почнемо з найважливішого поняття цих десятих принципів — *впливу*. Спостерігаючи за лідерами по всьому світі впродовж п'яти десятиліть, а також після багатьох років, присвячених розвитку власного лідерського потенціалу, я дійшов такого висновку: «Лідерство — це вплив». Ось що це. Не більше й не менше. Моє улюблене прислів'я про лідерство: «Людина, яка вважає, що вона веде, але не має послідовників, просто прогулюється». Щоби бути лідером, потрібно мати послідовників.

Мені подобаються слова Джеймса С. Джорджиса, засновника й керівника *The PAR Group*, у одному з його інтерв'ю, яке я почув декілька років тому: «Що таке лідерство? Приберіть на хвилику моральні питан-

ня, які стоять за ним, і залишиться єдине визначення: лідерство — це *здатність набувати послідовників*» [1].

Лідерство — це здатність набувати послідовників.

Джеймс С. Джорджис

Кожен, хто набуває собі послідовників, — на добре чи на зле — є лідером. Це означає, що Гітлер був лідером. (Чи знали ви, що 1938 року *Time* назвав Гітлера своєю Людиною року, тому що він вплинув на світ більше, ніж будь-яка інша людина?) Осама бен Ладен був лідером. Ісус із Назарета був лідером. А також Жанна д'Арк. Авраам Лінкольн, Вінстон Черчилль, Мартін Лютер Кінг-молодший і Джон Ф. Кеннеді — усі вони були лідерами. Хоча їхні системи цінностей і управлінські навички дуже відрізнялися, у кожного з них були послідовники. Усі вони впливали на інших.

Вплив — це те, з чого починається справжнє лідерство. Якщо для вас лідерство — це здатність досягати певних посад, а не набувати послідовників, то ви гнатиметеся за посадою, званням чи титулом, щоби стати лідером. Таке мислення часто створює дві поширені проблеми. Перша — що ви робитимете, коли досягнете «статусу» лідера, але відчуєте розчарування від того, що у вас мало послідовників? А друга — що буде, якщо ви ніколи не досягнете відповідного звання? Чекайте, поки позитивно вплинете на світ?

Моя мета — через цю книжку допомогти вам зрозуміти, як працює вплив, і використати його для початку навчання ефективнішого лідерства. Кожен розділ укладений так, щоб допомогти вам набути навичок та розвинути здібності, які сприятимуть вашому розвитку як лідера. З кожним набуттям навичок ви ставатимете кращим лідером.

ДУМКИ ПРО ВПЛИВ

Перш ніж ми детально розглянемо, як працює вплив і як його розвивати, обговоримо декілька важливих думок про вплив.

1. КОЖЕН НА КОГОСЬ ВПЛИВАЄ

Соціологи стверджують, що навіть найзапекліші інтроверти впливають на десять тисяч інших людей упродовж свого життя! Цією дивовижною статистикою поділився мій товариш Тім Елмор. Ми з Тімом дійшли висновку, що кожен із нас водночас впливає на інших і зазнає

впливу інших. Це означає, що ніхто не може ухилитися від того, щоби бути лідером чи послідовником.

У будь-якій ситуації, у будь-якій групі є людина, яка має особливий вплив. Дозвольте пояснити. Уявімо, що дитина збирається до школи. У цьому процесі мама є головною впливовою особою для своєї дитини. Мама обирає, що їй їсти й що одягати. Прийшовши до школи, ця дитина може стати впливовою у своїй групі друзів. Коли починається урок, учитель стає головною впливовою особою. Після школи, коли цей хлопчик, скажімо, виходить гратися на вулицю, сусідський хуліган може мати найбільший вплив. За вечерею найбільший вплив мають мама і тато.

Основну впливову особу будь-якої групи легко впізнати. Звання й посади не мають значення. Просто поспостерігайте за людьми, коли вони збираються разом. На чію думку вони найбільше зважають, якщо потрібно вирішити якесь питання? На кого вони найчастіше дивляться, коли обговорюють якесь питання? З ким вони швидко погоджуються? І, що найважливіше, за ким вони йдуть слідом? Відповіді на ці запитання допоможуть вам визначити, хто є справжнім лідером у кожній групі.

Ви маєте вплив у цьому світі, але вашим обов'язком є *усвідомити свій лідерський потенціал*. Якщо ви докладаете зусиль, щоби розвивати в собі лідера, то маєте потенціал значно впливати на щораз більшу кількість людей.

2. МИ НІКОЛИ НЕ ЗНАЄМО, НА КОГО І ЯК СИЛЬНО ВПЛИВАЄМО

Найефективніший спосіб збагнути силу впливу — пригадати ті випадки, коли вас зачепив вплив якоїсь людини чи події. Визначні події залишають свій слід у наших життях і пам'яті. Наприклад, запитайте кількох людей, народжених до 1930 року, що вони робили, коли почули, що бомбардували Перл-Харбор, і вони в деталях опишуть свої почуття й те, що їх оточувало, коли вони почули цю жахливу новину. Запитайте когось, хто народився до 1955-го, що він чи вона робили, коли в ефірі прозвучала новина про те, що Джона Ф. Кеннеді застрелили. Знову ж таки, вони матимуть, що відповісти. Схожа реакція виникає, коли в молодшого покоління американців запитати про день катастрофи шатла «Челленджер». Трагедія 11 вересня... Список можна вести далі. Яка важлива подія особливо вам запам'яталася? Як ця подія впливає на ваше мислення та дії?

Подумайте також про маленькі речі чи людей, які сильно вплинули на вас. Згадуючи власне життя, я думаю про вплив табору, який відвідував у юності, і те, як він допоміг мені визначитися з кар'єрним шляхом. Згадую вчителя, який вів уроки в нашому сьомому класі, Глена Лезервуда... Він почав розвивати в мені почуття покликання, яким я живу донині, у свої сімдесят. Коли моя мама купила гірлянди для нашої родинної ялинки, вона навіть не здогадувалася, що вони щороку даруватимуть мені «відчуття Різдва». Схвальна записка, яку я отримав від свого професора в коледжі, підбадьорювала мене рухатися вперед тоді, коли я сумнівався в собі. Цей перелік нескінченний, як і ваш.

На нас щодня впливає багато людей. Іноді навіть дрібниці справляють велике враження. Ці впливи сформували нас такими, якими ми є. А ми формуємо інших, часто тоді, коли цього найменше очікуємо. Автору й педагогу Дж. Р. Міллеру поталанило вдало це описати: «Бували зустрічі, що тривали всього мить, проте залишили по собі враження на все життя, на вічність. Ніхто не може збагнути цю таємничу штуку, яку ми називаємо впливом... проте... кожен із нас постійно впливає на когось, і цей вплив або зцілює, благословляє, дарує красу; або ж ранить, завдає болю, отруєє і заплямовує інші життя» [2].

3. НАЙКРАЩА ІНВЕСТИЦІЯ В МАЙБУТНЄ — ЦЕ РОЗВИТОК СВОГО ВПЛИВУ СЬОГОДНІ

Що ви вважаєте найкращою інвестицією в майбутнє? Фондовий ринок? Нерухомість? Навчання? Усі ці речі мають цінність. Але я полягав би, що одна з найкращих інвестицій, яку ви можете зробити для себе, — це розвинути свій вплив. Чому? Бо якщо у вас є бажання чогось досягти, ви будете в кращому місці, якщо інші виявлять бажання допомогти.

У книжці «Лідери» Воррен Бенніс і Берт Нанус пишуть: «Правда в тому, що можливостей виявити лідерські навички дуже багато, і вони доступні більшості людей» [3]. Це стосується як бізнесу, так і волонтерських організацій і різних соціальних груп. Якщо ви підприємець, ці можливості помножуються в геометричній прогресії. Питання полягає в тому, чи будете ви готові до них, коли вони з'являться. Щоб максимально використати свої можливості, ви маєте підготуватися до лідерства вже сьогодні й навчитися виробляти вплив і позитивно використовувати його, щоби творити позитивні зміни.

Роберт Діленшнайдер, засновник і директор *The Dilenschneider Group* та колишній генеральний директор PR-компанії *Hill+Knowlton Strategies*, протягом багатьох років був одним із найбільших агентів впливу в Америці. Він написав книжку «Сила та вплив», у якій поділився ідеєю «трикутника впливу», аби допомогти лідерам ставати ефективнішими. Трьома компонентами цього трикутника є *спілкування, визнання та вплив*. Діленшнайдер каже: «Якщо ви ефективно спілкуєтесь, то отримуєте за свої комунікативні навички позитивне визнання від публіки, на яку намагаєтеся вплинути, а це означає, що люди вважатимуть, що те, що ви робите, є правильним. Коли ви отримуєте позитивне визнання, ваш вплив зростає. Вас сприймають як компетентного, ефективного, гідного поваги — *сильного та впливового*. Сила з'являється тоді, коли ми пам'ятаємо й використовуємо зв'язок між спілкуванням, визнанням і впливом» [4].

Коли я був молодим лідером, то використовував цей принцип, щоби розвинути свої лідерські здібності, бо спілкування — це один із моїх талантів. Коли я став кращим комунікатором, то отримав визнання. Незабаром мене попросили навчати на тему лідерства. Однак я також відчував, що лідерство — це просто спілкування, визнання та вплив. Я почав думати про те, як розробити модель, яка допомагала б іншим зрозуміти, як працює вплив, і, що важливіше, як розвинути вплив у своєму житті. Я знав, якщо люди, яким я допомагав, інвестують у свій вплив, то зможуть позитивно впливати на світ навколо, хай би що це було.

П'ЯТЬ РІВНІВ ЛІДЕРСТВА

Я почав уважніше вивчати вплив, а також спирався на власний лідерський досвід і те, що спостерігав у лідерах, яких поважав і якими захоплювався. Я виявив, що є п'ять етапів розвитку впливу. Я перетворив ці етапи в інструмент, який називаю «П'ять рівнів лідерства». Це модель впливу, що може допомогти вам краще зрозуміти динаміку лідерства, а також план дій, за яким ви можете розвивати вплив на інших. Я навчаю цієї моделі лідерства понад тридцять років і не можу порахувати кількість людей, яким вона допомогла. Сподіваюся, вона допоможе вам так само, як і іншим.

Розгляньмо кожний із цих рівнів. Ви швидко зрозумієте, як вони працюють.